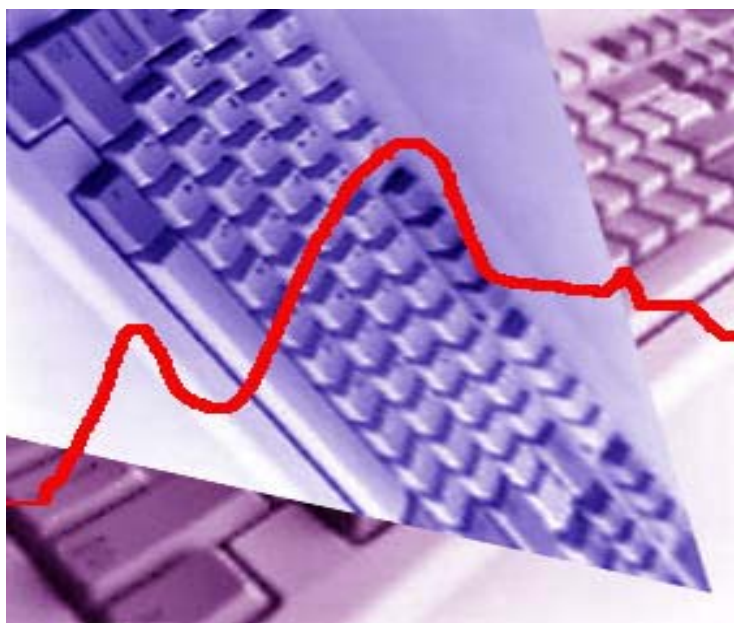

משרות פנויות, איוש משרות ופליטת עובדים מגזר עסקי, רבעון שלישי 2004

נתוני סקר מעסיקים

עיקרי הממצאים

ניתוח כללי- ההתאוששות בפעילות הכלכלית ברבעונים האחרונים העמיקה את השפעתה החיובית בשוק העבודה ברבעון השלישי של שנת 2004 במגזר העסקי. ניתן ללמוד על כך מניתוח ראשוני של ההתפתחויות בלקט האינדיקטורים הנבדקים באופן שוטף מידי רבעון בסקר המעסיקים של הרשות לתכנון כח אדם¹.

חלק מהשיפור במדדים מוסבר באמצעות השפעות עונתיות שהביאו לגידול בפעילות הכלכלית לפני החגים בעוד שחלק אחר הושג מהתגברות והתרחבות הפעילות הכלכלית ברבעונים האחרונים שהשפיעו בפיגור זמן על שוק העבודה.

להלן עיקרי השינויים בלקט האינדיקטורים בשוק העבודה במגזר העסקי ברבעון השלישי של שנת 2004:

- ✓ גידול ניכר במספר המשרות שאוישו ועליה בשיעור איוש המשרות².
- ✓ המשך הירידה באחוז העובדים הנפלים בשל צמצום בפעילות הכלכלית
- ✓ גידול במספר המשרות החדשות המיועדות לתגבר את מצבת כח האדם³
- ✓ גידול באחוז העסקים שהציעו משרות במגזר העסקי
- ✓ עליה באחוז העסקים המדווחים על קשיים בגיוס חלק מהעובדים
- ✓ עליה ניכרת במאזן התעסוקה החיובי, דהינו גדל הפער בין איוש משרות לפליטת עובדים
- ✓ עליה באחוז המנהלים המדווחים על גידול צפוי בתעסוקה ברבעון האחרון של שנת 2004

ברבעון השלישי ראוי להדגיש במיוחד כי ברבעון השלישי חל גידול מרשים במאזן התעסוקה החיובי. מאזן זה הושג כתוצאה מגידול ניכר במספר המשרות שאוישו ביחס לגידול מתון בפליטת עובדים. ההתמתנות במספר העובדים שנפלטו נבעה מירידה בחלקם היחסי של הפליטות הנובעות מצמצום בפעילות וסיום פרויקטים וכן בשל עיקוב הגידול בפליטת עובדים מסיבות רצונית האופייני בדר"כ לתחילת תהליך צמיחה. בנוסף, ראוי להדגיש את הגידול במספר המשרות החדשות שאוישו והמיועדות לתגבור מצבת כח האדם, תוך שמירה על חלקם היחסי בסך המשרות שאוישו.

הגידול באחוז העסקים המציעים משרות, ועליה בחלקם של העסקים המתקשים לגייס עובדים הינו מדד נוסף המעיד על הרחבת מעגל העסקים שהגדילו את הביקוש והתעסוקה לעובדים והמגיעים יותר ויותר אל העסקים הבינוניים והקטנים במגזר העסקי.

השיפור במדדי הביקוש לעובדים ובתעסוקה התמקד ברבעון האחרון בעיקר בענפי התעשייה, השירותים העסקיים והאירוח והאוכל. לראשונה לאחר מספר רבעונים רב מאזן התעסוקה בענף הבניה הפך לחיובי דהינו, מספר האיושים עלה על מספר העובדים שנפלטו. דבר שתרים להתפתחות החיובית בתעסוקה בשוק העבודה במגזר העסקי. עם זאת, תרומת ענף הבניה עדין מצומצמת בעיקר בשל רמת הביקוש הנמוכה וכן חוסר יכולתו של הענף לגייס עובדים ישראלים בהיקפים הדרושים כתוצאה ממדיניות צמצום העובדים

¹ על סקר המעסיקים בקצרה ראה בנספח 2. הנתונים נאספים עבור הרשות לתכנון כח אדם ע"י חברת "ביזנס דאטה ישראל".
² שיעור איוש המשרות נמדד כיחס בין משרות שאוישו לבין סך המשרות שאוישו והמשרות הפנויות
³ משרות חדשות מוגדרות כמשרות שאוישו במטרה לתגבר את מצבת כח האדם על בסיס קבוע (לא כולל משרות זמניות)

הזרים והפולשתינאים. מרבית השינויים במדדי הביקוש והתעסוקה במגזר העסקי התמקדו ברבעון השלישי בעובדים בלתי מקצועיים, עובדי מכירות ושירותים ועובדי מנהל ופקידות.

הולך ומתרחב מספרם של המנהלים שצפיותיהם לגידול בתעסוקה ברבעון האחרון של שנת 2004 וזאת בעקבות הגידול הצפוי ברמת הפעילות.

סיכום הנתונים - עקב הירידה בהיצע המשרות הפנויות בענפי הבנייה והחקלאות, משרות המיועדות עדיין ברובן לעובדים זרים, נמדדה ירידה ברבעון השלישי של 2004 במספר הכולל של המשרות הפנויות ומספרן עמד על 31 אלף בממוצע יומי לעומת 33 אלף ברבעון הקודם, ירידה של 9%, ו-46 אלף ברבעון המקביל אשתקד, ירידה של 47%. ללא ענפי הבנייה והחקלאות מספר המשרות הפנויות ברבעון האחרון עמד על 22.2 אלף בהשוואה ל-21.8 אלף ברבעון הקודם עלייה קלה של 1.2%, ו-21.6 אלף ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של 2.7%.

בניתוח על פי ענפים נרשמה עלייה במספר המשרות הפנויות ברבעון השלישי של 2004 בענפי התעשייה, התחבורה והתקשורת והבריאות. הגידול במספר המשרות הפנויות בתעשייה ממשיך את מגמת הגידול שהחלה ברבעון השני של השנה לאחר מספר רבעונים שאופיינו בירידה בביקוש לעובדים בענפי התעשייה.

המגמה בשיעור המעסיקים שהציעו משרות פנויות הייתה דומה. אחוז המעסיקים הכולל שהציעו משרות פנויות עמד ברבעון השלישי של 2004 על 6.1% מסך המעסיקים בהשוואה לרבעון הקודם שבו 5.4% מהמעסיקים הציעו משרות פנויות. גם המדד הבודק את שיעור המעסיקים שהציעו משרות פנויות הושפע מהביקושים בענפי הבנייה והחקלאות. בניכוי ענפים אלה נמצא כי שיעור המעסיקים שהציעו משרות פנויות ברבעון האחרון - 5.9%, היה גבוה מזה שנרשם ברבעון הקודם - 5.3%, אך נמוך מזה שנרשם ברבעון המקביל אשתקד - 4.5%. במקביל נמדדה עלייה קלה גם בשיעור המעסיקים שדיווחו על קשיים בגיוס עובדים, אף כי שיעורם של מעסיקים אלה עדיין קטן.

הרבעון השלישי של 2004 התאפיין, בהשוואה לרבעון הקודם, בגידול חד במספר המשרות שאוישו ובעלייה קטנה יחסית במספר העובדים שנפלטו. מספר המשרות שאוישו הגיע ברבעון זה ל-60 אלף בממוצע לחודש, בהשוואה ל-50 אלף ברבעון הקודם - עלייה של כ-17%, והיה דומה למספר שנרשם ברבעון המקביל אשתקד - 59%. מספר העובדים שנפלטו עמד ברבעון האחרון על 50 אלף בהשוואה ל-46 אלף ברבעון הקודם, גידול של 9%, ובהשוואה ל-59 אלף ברבעון המקביל אשתקד - ירידה של 18%. מגמה חיובית זו מקבלת בולטות רבה יותר עקב העובדה שהשינויים כללו עלייה במספר המשרות החדשות שאוישו לצורך תגבור מצבת כח האדם וירידה קלה בשיעור העובדים שנפלטו עקב צמצומים וגמר פרויקטים.

מאזן התעסוקה ברבעון השלישי של 2004, המוגדר כמספר המשרות שאוישו פחות מספר העובדים שנפלטו, בלט במגמה החיובית שאיפיינה אותו. מאזן התעסוקה ברבעון זה עמד על +9.6 אלף בממוצע חודשי. זהו הרבעון השני ברציפות מאז הרבעון האחרון של שנת 2000 שבו מאזן התעסוקה היה חיובי בניתוח של כלל הענפים במגזר העסקי, כולל ענפי הבנייה והחקלאות. בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות היה המאזן החיובי דומה ועמד על +9.8 אלף עובדים.

ברבעון השלישי של 2004 התגברה המגמה החיובית שאיפיינה גם את הרבעון הקודם בציפיות לשינויים בכח האדם. מספר המנהלים שדיווחו על ציפיות לגידול במצבת כח האדם ברבעון הבא היה כפול ממספר המנהלים שציפו לירידה- 8.2% ו- 4.2% בהתאמה.

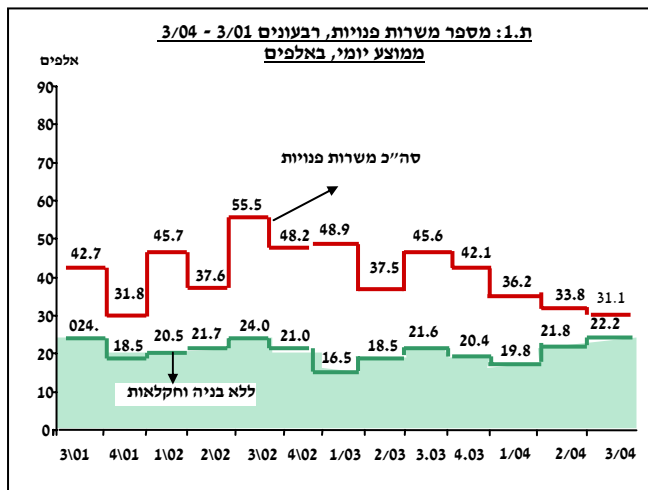
בהערכת הציפיות לשינויים בפעילות העסקית הממצאים היו דומים לאלה שנמדדו ברבעון השני של 2004 עם נטייה קלה להרעה. ברבעון זה 15.4% מהמנהלים ציפו לעלייה לעומת 16.9% מהמנהלים שציפו לירידה. בסה"כ, גם ברבעון זה המגמה הייתה חיובית בהשוואה לכל התקופה שבין סוף שנת 2000 ועד לרבעון הראשון של 2004.

מדדים להתפתחות הביקוש לעובדים והתעסוקה במגזר העסקי

השינוי ביחס:		נתונים רבעוניים			מדדי ביקוש ותעסוקה
לרבעון הקודם	לרבעון המוקדם	3/03	2/04	3/04	
		אלפים			
		אחוזים			
כלל המגזר העסקי					
-34.9%	-8.0%	45.6	33.8	31.1	משרות פנויות, ממוצע יומי
2.7%	1.8%	21.6	21.8	22.2	מהם: ללא בנייה וחקלאות
1.5%	16.6%	58.9	49.9	59.8	משרות שאוישו, סה"כ לחודש
0.0%	21.2%	49.2	40.6	49.4	מהם: ללא בנייה וחקלאות
-3.8%	18.9%	20.9	16.9	20.1	משרות חדשות ¹
-17.9%	8.2%	59.2	46.1	50.2	עובדים שנפלטו, סה"כ לחודש
-13.9%	11.5%	46.0	35.5	39.6	מהם: ללא בנייה וחקלאות
-37.7%	-2.1%	22.3	14.2	13.9	עקב צמצומים וגמר פרויקטים
		-1.7	3.8	9.6	מאזן תעסוקה נטו, סה"כ לחודש
47.6%	33.0%	8.2	9.1	12.1	מעסיקים המצפים לגידול בתעסוקה ברבעון הבא
0.0%	30.3%	309.4	238.2	310.4	עובדים אצל מעסיקים המצפים לגידול בתעסוקה ברבעון הבא
אחוזים					
		56.4%	59.6%	65.8%	% שיעור איוש משרות מסך המשרות ²
		35.5%	33.9%	33.6%	% משרות חדשות מסך המשרות
		37.7%	30.8%	27.7%	% עובדים שנפלטו עקב צמצומים וגמר פרויקטים
		8.4%	5.4%	6.1%	% מעסיקים עם משרות פנויות
		6.3%	2.7%	3.4%	% מעסיקים שדיווחו על קשיים באיוש
		5.7%	6.1%	8.2%	% מעסיקים המצפים לעלייה במצבת כ"א ברבעון הבא
		17.6%	13.4%	17.9%	% העובדים אצל מעסיקים המצפים לגידול בתעסוקה ברבעון הבא מסך העובדים

(1) משרות חדשות מוגדרות כמשרות שאוישו במטרה לתגבר את מצבת כח האדם על בסיס קבוע (לא כולל משרות זמניות)
 (2) שיעור איוש המשרות נמדד כיחס בין משרות שאוישו לבין סך המשרות שאוישו והמשרות הפנויות
 מקור: סקר מעסיקים הרשות לתכנון כח אדם

משרות פנויות

ברבעון השלישי של 2004 המשיכה מגמת הירידה במספר המשרות הפנויות שנבעה בעיקרה מירידה במספר המשרות הפנויות בענפי הבנייה והחקלאות, ענפים המתאפיינים בביקוש גבוה לעובדים זרים. מספר המשרות הפנויות בענפים אלה ירד מ- 12 אלף ברבעון השני של השנה ל- 9 אלף ברבעון השלישי. כתוצאה מירידה זו, נרשמה ירידה במספר הכולל של משרות פנויות במגזר העסקי בהשוואה לרבעון הקודם, והוא היה נמוך במידה ניכרת גם בהשוואה לרבעון המקביל

אשתקד. מספר המשרות הפנויות הגיע ברבעון האחרון ל- 31 אלף, זאת בהשוואה ל- 34 אלף ברבעון הקודם, ירידה של כ- 9%, ו- 46 אלף ברבעון המקביל אשתקד, ירידה של 47% (ראה תרשים 1). ללא ענפי הבנייה והחקלאות, מספר המשרות הפנויות ברבעון האחרון עמד על כ- 22.2 אלף בהשוואה ל- 21.8 אלף ברבעון הקודם- עלייה קטנה של 1.2%, ו- 21.6 אלף ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של 2.7%.

בניתוח על פי ענפים (ראה לוח 1 בנספח), נרשמה עלייה במספר המשרות הפנויות ברבעון השלישי של 2004, בהשוואה לרבעון הקודם, בתעשייה, בתחבורה והתקשורת ובבריאות. הגידול במספר המשרות הפנויות בתעשייה ממשך את מגמת הגידול שהחלה ברבעון השני של השנה לאחר מספר רבעונים שאופיינו בירידה בביקוש לעובדים בענפי התעשייה. ירידה במספר המשרות הפנויות איפיון את מרבית הענפים האחרים, בעיקר את ענפי האירוח והאוכל, החקלאות והבנייה.

בניתוח על פי משלחי יד (ראה לוח 2 בנספח), נרשמה ירידה במספר המשרות הפנויות ברבעון האחרון בעיקר לעובדים בלתי מקצועיים ומספרן ירד מ- 9.5 אלף ברבעון השני של השנה ל- 4.9 אלף בלבד ברבעון השלישי. גם במספר המשרות הפנויות המיועדות לפקידים נרשמה ירידה. עלייה במספר המשרות הפנויות איפיינה את קבוצות משלחי היד החופשיים והטכניים והמכירות והשירותים.

אחוז המעסיקים שהציעו משרות פנויות עמד ברבעון השלישי של 2004 על 6.1% מסך המעסיקים (ראה לוח 1). שיעור זה מבטא עלייה בהשוואה לרבעון הקודם שבו 5.4% מהמעסיקים הציעו משרות פנויות, אך השיעור נמוך עדיין במידה ניכרת מהשיעור שנרשם ברבעון המקביל אשתקד- 8.4%. גם המדד הבודק את שיעור המעסיקים שהציעו משרות פנויות הושפע מהביקושים בענפי הבנייה והחקלאות. בניכוי ענפים אלה, נמצא כי 5.9% מהמעסיקים הציעו משרות פנויות ברבעון האחרון, שיעור הגבוה הן מזה שנרשם ברבעון הקודם- 5.3%, והן מזה של הרבעון המקביל אשתקד- 4.5%.

בדיקת שיעור המעסיקים שדיווחו על קשיים בגיוס עובדים (ראה לוח 1), מדד המושפע מהיצע המועמדים

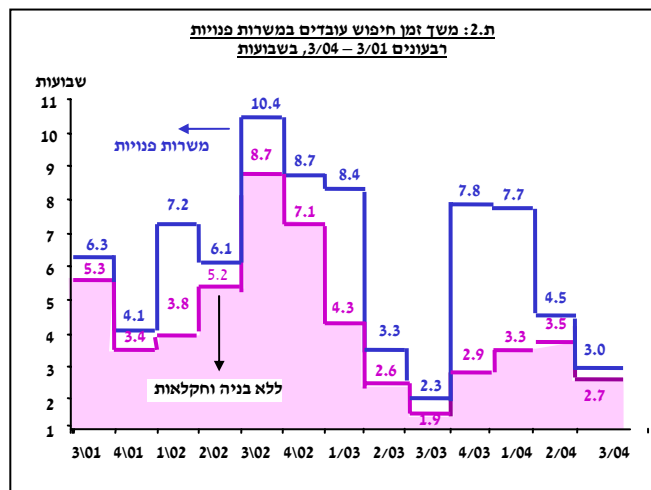
לוח 1 : מעסיקים שהציעו משרות פנויות ומעסיקים המתקשים לגייס עובדים, אחוז מסה"כ רבעונים 3/01 – 3/04

רבעון	% מעסיקים עם משרות פנויות		% מעסיקים המתקשים לגייס עובדים	
	סה"כ	ללא בנייה וחקלאות	סה"כ	ללא בנייה וחקלאות
3/01	10.4	5.2	7.5	2.4
4/01	6.6	2.7	8.7	4.4
1/02	8.3	6.1	4.8	1.8
2/02	5.8	4.3	6.6	3.6
3/02	6.4	7.9	5.3	3.2
4/02	6.0	5.4	5.1	5.6
1/03	5.2	3.2	5.4	4.0
2/03	6.0	2.6	5.5	1.4
3/03	8.4	4.5	6.3	3.3
4/03	5.9	4.1	4.7	2.6
1/04	6.4	4.8	2.2	1.7
2/04	5.4	5.3	2.7	2.2
3/04	6.1	5.9	3.4	2.6

מקור : סקר מעסיקים הרשות לתכנון כח אדם

למשרות פנויות, הצביעה על עלייה קלה בהיקף המעסיקים המדווחים על קשיים בגיוס עובדים. השיעור עלה ל- 3.4% בהשוואה ל- 2.7% ברבעון הקודם, אך הוא היה נמוך במידה ניכרת מהשיעור שנרשם ברבעון המקביל אשתקד- 6.3%. מגמת העלייה בשיעור המעסיקים המדווחים על קשיים בגיוס עובדים באה לידי ביטוי, בהשוואה לרבעון הקודם, גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות. גם בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד צומצם הפער במידה ניכרת בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות. עם זאת, שיעור המעסיקים המדווחים על קשיים בגיוס עובדים נשאר נמוך גם ברבעון האחרון והוא מבטא את עודף היצע כח האדם המצוי במשק.

מדד נוסף הבודק קשיים באיוש משרות פנויות הוא משך זמן החיפוש. גם מדד זה מושפע מהיצע העובדים. ככל שמעגל האבטלה מתרחב ניתן לצפות להקטנת משך זמן החיפוש לאיוש משרות פנויות. בנוסף, מושפע המדד גם מהרכב המשרות הפנויות. משך זמן האיוש של עובדים זרים ושל עובדים בעלי כישורים גבוהים ארוך מזה של עובדים אחרים.

משך זמן החיפוש לאיוש משרות פנויות ברבעון השלישי של 2004- 3 שבועות, היה קצר במידה ניכרת ממשך הזמן ברבעון הקודם- 4.5 שבועות, כאשר שני הרבעונים הנ"ל מאופיינים ע"י משך זמן חיפוש הנמוך במידה ניכרת מזה של הרבעון הראשון של השנה- 7.7 שבועות. (ראה תרשים 2). עם זאת, משך זמן החיפוש הנמוך ברבעון האחרון היה גבוה מזה שנרשם ברבעון המקביל אשתקד- 2.3 שבועות. המגמה הייתה דומה גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות- ירידה במשך זמן החיפוש בהשוואה לרבעון הקודם ועלייה בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד.

איוש משרות

מספר המשרות שאויישו ברבעון השלישי של 2004 הגיע ל- 60 אלף בממוצע לחודש. מספר זה גבוה במידה ניכרת ממספר המשרות שאויישו ברבעון הקודם – 50 אלף, עלייה של 17%, והיה גבוה במעט ממספר המשרות שאויישו ברבעון המקביל אשתקד- 59 אלף (ראה לוח 2). עלייה במספר המשרות שאויישו נרשמה גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות. מספר המשרות שאויישו ברבעון האחרון ללא ענפים אלה עמד על 49 אלף לעומת 41 אלף ברבעון הקודם והיה דומה למספר המשרות שאויישו ברבעון המקביל אשתקד.

בניתוח הסיבות לאיוש המשרות נמצא כי מספר המשרות החדשות, המיועדות לתגבור קבוע של מצבת כח האדם, עמד ברבעון האחרון על 20.1 אלף לעומת 16.9 אלף ברבעון הקודם- עלייה של 19%, והיה דומה עם נטייה קלה לירידה למספר המשרות החדשות ברבעון המקביל אשתקד שעמד על 20.9 אלף.

בניתוח על פי ענפים נרשם גידול במספר המשרות שאויישו בענפי התעשייה, הבנייה, המסחר, החקלאות והאירוח והאוכל (ראה לוח 1 בנספח). הממצאים בענפי הבנייה והחקלאות הם מעניינים. מצד אחד נרשמה ירידה במספר המשרות הפנויות בענפים אלה לצד גידול במספר המשרות שאויישו. נראה כי מעסיקים בענפים אלה נוטים להפסיק לחכות לאישורים לעובדים זרים וכאשר הם זקוקים לעובדים הם נוטים כיום, יותר מאשר בעבר, לקלוט לעבודה עובדים ישראלים שעלות שכרם גבוהה יותר.

לוח 2: מספר המשרות שאויישו והעובדים שנפלטו ואחוז המעסיקים שאיישו משרות ופלטו עובדים, רבעונים 3/01 – 3/04

	מספר משרות שאויישו		מספר עובדים שנפלטו		אחוז מעסיקים שאיישו		אחוז מעסיקים שפלטו	
	סה"כ	ללא בנייה וחקלאות	סה"כ	ללא בנייה וחקלאות	סה"כ	ללא בנייה וחקלאות	סה"כ	ללא בנייה וחקלאות
	באלפים, ממוצע חודשי		באלפים, ממוצע חודשי		% מסה"כ		% מסה"כ	
3/01	52.9	36.2	61.6	49.5	15.8	7.6	18.9	9.8
4/01	42.5	32.2	54.7	42.7	11.8	15.6	15.6	20.1
1/02	39.8	33.3	49.0	34.6	10.3	9.9	13.1	12.3
2/02	41.1	30.5	45.9	36.2	9.8	9.2	12.2	12.2
3/02	61.8	49.9	63.7	50.5	15.5	15.0	15.8	15.1
4/02	52.6	42.4	65.9	45.7	13.0	13.4	15.3	14.6
1/03	48.2	35.9	62.7	39.8	11.9	11.7	13.7	12.8
2/03	49.8	38.1	54.9	41.9	11.8	11.3	14.1	13.3
3/03	58.9	49.2	59.2	46.0	12.9	12.9	14.6	13.5
4/03	51.5	39.8	56.9	42.7	12.8	12.3	14.6	13.3
1/04	48.1	39.6	50.7	38.7	10.5	9.8	13.8	12.9
2/04	49.9	40.6	46.1	35.5	11.9	11.8	11.7	10.7
3/04	59.8	49.4	50.2	39.6	14.0	14.4	12.7	12.9

מקור: סקר מעסיקים הרשות לתכנון כח אדם

בניתוח על פי קבוצות משלחי יד, ברבעון השלישי של 2004 בהשוואה לרבעון הקודם (ראה לוח 2 בנספח), נרשמה במרבית קבוצות משלחי היד עלייה במספר המשרות שאויישו, זאת למעט קבוצת המקצועות האקדמאים שמספר המשרות שאויישו בה היה דומה לזה שנרשם ברבעון הקודם. על פי נתוני סקר המעסיקים, למרות השיפור המסוים בענפי הטכנולוגיה, לא נרשם עדיין גידול במספר המשרות שאויישו, כמו גם במספר המשרות הפנויות, במשלחי יד אקדמאים, אך חל גידול בביקוש למקצועות חופשיים וטכניים.

ניתוח הנתונים על פי מעסיקים מצביע על מגמה דומה של עלייה בשיעור המעסיקים שאיישו משרות (ראה לוח 2). שיעור המעסיקים שאיישו משרות ברבעון השלישי של 2004 עמד על 14% בהשוואה ל- 12% ברבעון הקודם- עלייה של 15%, ובהשוואה ל- 13% ברבעון המקביל אשתקד- עלייה של 8%

עובדים שנפלטו ממשרותיהם

ברבעון השלישי של 2004 עלה מספר העובדים שנפלטו מעבודתם ל- 50 אלף, זאת לעומת 46 אלף ברבעון הקודם- עלייה של 9%. עם זאת מספר העובדים שנפלטו היה נמוך בהשוואה למספרם ברבעון המקביל אשתקד- 59 אלף, ירידה של 18% (ראה לוח 2). יש להדגיש כי למרות העלייה במספר העובדים שנפלטו, מספרם נמוך בהשוואה למרבית הרבעונים האחרונים מאז הרבעון השני של שנת 2002. המגמה הייתה דומה גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות. ברבעון השלישי של 2004 עמד מספר הנפלטים מעבודתם ללא ענפים אלה על 40 אלף בהשוואה ל- 36 אלף, ברבעון הקודם ו- 46 אלף ברבעון המקביל אשתקד.

לוח 3 – מספר ושעור העובדים שנפלטו עקב צמצומים וגמר פרויקטים

רבעונים 3/01 – 3/04, ממוצע חודשי

נפלטים עקב צמצומים		נפלטים עקב גמר פרויקטים		נפלטים עקב צמצומים		
באלפים	אחוז	באלפים	אחוז	באלפים	אחוז	
מהנפלטים		מהנפלטים		מהנפלטים		
27.9	45.3	3.8	6.2	31.7	51.5	3/01
23.1	42.2	4.8	8.8	27.9	51.0	4/01
18.8	38.4	5.1	10.4	23.9	48.9	1/02
15.4	34.2	5.2	11.6	20.6	45.8	2/02
13.5	22.7	15.4	25.9	28.9	48.6	3/02
12.6	19.1	7.4	11.2	20.0	30.3	4/02
21.3	33.9	6.9	11.0	28.2	45.0	1/03
18.3	33.3	8.5	15.5	26.8	48.8	2/03
12.3	20.7	10.0	16.9	22.3	37.7	3/03
14.2	25.0	8.0	14.1	22.2	39.0	4/04
13.3	26.4	3.0	6.0	16.3	32.1	1/04
9.5	20.6	4.7	10.2	14.2	30.8	2/04
5.2	10.3	8.7	17.6	13.9	27.7	3/04

מקור: סקר מעסיקים הרשות לתכנון כח אדם

בבדיקת המגמות לפי ענפים (ראה לוח 1 בנספח), נמדדה עלייה במספר העובדים שנפלטו בענפי החקלאות, המסחר, התעשייה, השירותים העסקיים, החינוך והשירותים הקהילתיים. ירידה במספר העובדים שנפלטו איפיינה את ענפי הבנייה, התחבורה והתקשורת והאירוח והאוכל.

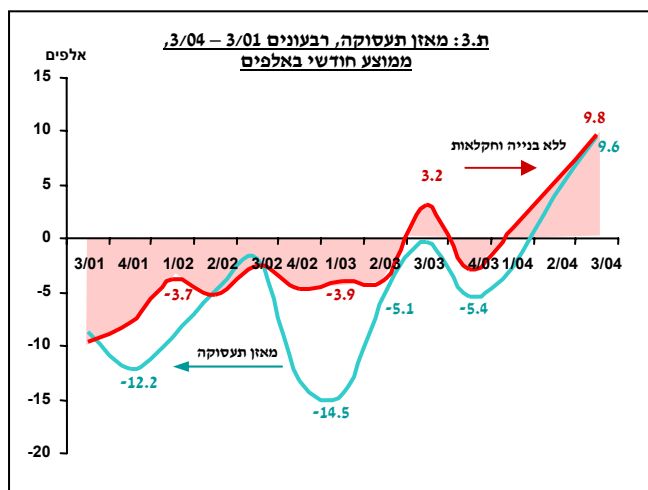
בניתוח לפי משלחי יד (ראה לוח 2 בנספח), נמדדה עלייה במספר העובדים שנפלטו במרבית קבוצות משלחי היד למעט עובדים מקצועיים. העלייה הייתה גבוהה יחסית בקבוצות משלחי היד של אקדמאים ופקידים.

המגמה הייתה דומה גם בבדיקת שיעור המעסיקים שדיווחו על פליטת עובדים (ראה לוח 2). ברבעון השלישי של 2004 שיעור המעסיקים שדיווחו על פליטת עובדים עמד על 13%, עלייה בהשוואה לרבעון הקודם - 12%, וירידה בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד - 15%. המגמה הייתה דומה גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות.

בבדיקת הסיבות לפליטת עובדים נמצא כי ברבעון השלישי של 2004 נפלטו 13.9 אלף עובדים כתוצאה מצמצומים במצבת כח האדם (5.2 אלף) או עקב גמר פרויקטים (8.7 אלף). מספר זה כמעט דומה למספר העובדים שנפלטו מסיבות אלה ברבעון הקודם - 14.2 אלף, והוא נמוך במידה ניכרת ממספר העובדים שנפלטו מסיבה זו ברבעון המקביל אשתקד - 22.3 אלף (ראה לוח 3).

בבדיקת השיעור של הנפגעים עקב צמצומים או גמר פרויקטים, נרשמה ירידה רציפה בשלושת הרבעונים האחרונים. ברבעון האחרון של 2003, 39% מכלל העובדים שנפלטו מעבודתם נפלטו מסיבות אלה, והשיעור ירד בהדרגה עד 28% ברבעון השלישי של השנה.

מאזן התעסוקה

מאזן התעסוקה ברבעון השלישי של 2004, המוגדר כמספר המשרות שאוישו פחות מספר העובדים שנפלטו בלט במגמה החיובית שאפיינה אותו (ראה תרשים 3). המאזן עמד ברבעון זה על +9.6 אלף בממוצע חודשי, המאזן החיובי ביותר מאז סוף שנת 2000, אז החלה האינתיפאדה השנייה. מאזן חיובי זה מבטא את התחזקות מגמת הגידול בהיקף המועסקים שהחל ברבעון השני של השנה שגם בו נרשם מאזן חיובי של +3.8 אלף עובדים. המאזן החיובי היה דומה גם בניכוי ענפי הבנייה והחקלאות המאופיינים בהעסקה של עובדים זרים.

בניתוח על פי ענפים (ראה לוח 1 בנספח), נמצא מאזן תעסוקה חיובי במרבית הענפים, במיוחד בענפי האירוח והאוכל, השירותים העסקיים, התעשייה, הבנייה והמסחר. מאזן תעסוקה שלילי איפיון את ענפי החקלאות, השירותים הקהילתיים והחינוך.

בניתוח על פי משלחי יד (ראה לוח 2 בנספח), נמצא מאזן תעסוקה חיובי במרבית קבוצות משלחי היד, בעיקר בעובדים בלתי מקצועיים ובעובדי מכירות ושירותים. מאזן תעסוקה שלילי נרשם רק במשלחי יד אקדמאים שבהם מספר העובדים שנפלטו היה גבוה ממספר המשרות שאוישו.

ציפיות מנהלים לשינויים בהיקף כח האדם ובפעילות העסקית

ציפיות מנהלים לשינויים בכח אדם ולשינויים בפעילות העסקית ברבעון הבא נבדקו בהשוואה להערכת היקפם הנוכחי.

ברבעון השלישי של 2004 נמצא מאזן חיובי בולט בציפיות לשינויים במצבת כח האדם. שיעור המנהלים שציפו לעלייה ברבעון הבא - 8.2%, היה כמעט כפול משיעורם של המנהלים שציפו לירידה - 4.2% בלבד. המגמה החיובית שנמצאה ברבעון הנוכחי ממשיכה את המגמה שהחלה ברבעון הקודם שבו לראשונה מאז הרבעון השלישי של שנת 2001 דיווחו יותר מנהלים על ציפיות לגידול במצבת כח האדם ברבעון הבא מאשר מנהלים שציפו לירידה (ראה לוח 4).

בניתוח לפי ענפים (ראה לוח 3 בנספח), נמצא ברוב הענפים מאזן ציפיות חיובי, כלומר, יותר מנהלים ציפו לגידול במספר העובדים מאשר מנהלים שציפו לצמצום. הציפיות החיוביות בלטו במיוחד בענפי התעשייה, השירותים העסקיים, החינוך האירוח והאוכל והבנייה. ציפיות שליליות נמצאו רק בענפי החקלאות והשירותים הקהילתיים. המגמה בחקלאות נובעת מהמחסור בעובדים זרים ומהעובדה שעובדים ישראלים לא החליפו עובדים זרים בענפים אלה, זאת בניגוד לענפי הבנייה. הציפיות השליליות בשירותים הקהילתיים נובעים כנראה מסיבות עונתיות.

בהערכת הציפיות לשינויים בפעילות העסקית המגמה הייתה שונה. לאחר הרבעון הקודם שבו נרשם היזון בין שיעור המנהלים המצפים לעלייה לעומת שיעורם של המנהלים המצפים לירידה, ברבעון השלישי של 2004 נרשמה עלייה קלה בשיעור המנהלים המצפים לירידה בפעילות. 17% מהמנהלים ציפו לירידה לעומת 15% שציפו לעלייה. אך בסה"כ, גם ברבעון זה המגמה נשארה עדיין חיובית בהשוואה לכל התקופה שבין סוף שנת 2000 ועד לרבעון הראשון של 2004.

בניתוח על פי ענפים של מדד הציפיות לשינוי בפעילות העסקית (ראה לוח 3 בנספח), נמצאה מגמה מעורבת. בענפי התעשייה, המסחר, התחבורה והתקשורת, האירוח והאוכל והשירותים הקהילתיים, המגמה הייתה חיובית ויותר מנהלים ציפו לשיפור בהשוואה למנהלים שציפו לצמצום. בענפי הבנייה, השירותים העסקיים, החקלאות, החינוך, השירותים הפיננסיים והבריאות המגמה הייתה הפוכה ויותר מנהלים ציפו לצמצום בפעילות.

לוח 4 – ציפיות לשינויים ברבעון הבא בכוח אדם ובפעילות העסקית, רבעונים 3/01 – 3/04 (באחוזים)

ציפיות לשינויים בכוח אדם			ציפיות לשינויים בפעילות			
ירידה	ללא שינוי	גידול	ירידה	ללא שינוי	גידול	
6.3	83.4	10.3	23.7	56.8	19.5	3/01
7.9	83.1	8.9	30.9	56.2	12.9	4/01
8.8	81.9	9.3	36.1	50.3	13.6	1/02
7.3	86.9	5.8	29.4	62.9	7.7	2/02
5.6	85.4	9.0	35.0	51.2	13.8	3/02
11.3	80.3	8.5	46.7	41.7	11.6	4/02
10.9	81.0	8.0	42.9	46.1	11.0	1/03
7.9	85.4	6.5	27.8	58.1	14.1	2/03
6.0	88.3	5.7	26.5	62.3	11.1	3/03
8.4	87.8	3.8	36.7	54.6	8.7	4/03
5.8	88.6	5.6	21.5	64.6	13.8	1/04
3.0	90.8	6.1	15.8	68.6	15.6	2/04
4.2	87.7	8.2	16.9	67.6	15.4	3/04

מקור : סקר מעסיקים הרשות לתכנון כח אדם

נספח 1 - לוחות

לוח 1 - מספר המשרות הפנויות, המשרות שאוישו והעובדים שנפלטו לפי ענפי המשק, רבעונים 2/04 – 3/04 (ממוצע חודשי) (*)

מאזן תעסוקה	עובדים שנפלטו		משרות שאוישו		משרות פנויות		
	2/04	3/04	2/04	3/04	2/04	3/04	
2.2	7.7	8.8	8.3	11.1	4.2	5.5	תעשייה
1.9	8.0	5.0	5.0	6.9	8.7	7.0	בנייה
3.0	6.0	7.6	8.3	10.6	6.7	6.5	שירותים עסקיים
1.6	5.6	6.5	6.1	8.1	3.7	3.2	מסחר
-2.1	2.5	5.6	4.2	3.5	3.2	1.9	חקלאות
-1.0	4.3	3.7	2.7	2.7	1.1	2.0	תחבורה ותקשורת
-1.8	0.9	2.8	0.7	1.0	0.3	0.2	חינוך
0.8	0.8	1.3	1.4	2.1	0.1	0.4	שירותים קהילתיים
3.8	6.6	5.8	9.7	9.6	4.0	2.4	אירוח ואוכל
0.5	1.2	0.8	1.6	1.3	0.5	0.3	שירותים פיננסיים
0.6	2.4	2.2	1.9	2.8	1.2	1.8	בריאות
9.6	46.1	50.2	49.9	59.8	33.7	31.1	סה"כ

(*) משרות פנויות- ממוצע יומי

מקור: סקר מעסיקים הרשות לתכנון כח אדם

לוח 2 - מספר המשרות הפנויות, המשרות שאוישו והעובדים שנפלטו לפי קבוצות משלחי יד, רבעונים 2/04 – 3/04 (ממוצע חודשי) (*)

מאזן תעסוקה	עובדים שנפלטו		משרות שאוישו		משרות פנויות		
	2/04	3/04	2/04	3/04	2/04	3/04	
-0.9	1.7	3.3	2.4	2.4	1.6	1.7	אקדמאים ומנהלים
0.3	2.6	3.5	3.0	3.8	1.7	2.9	חופשיים וטכניים
1.8	4.5	6.3	5.1	8.0	2.3	1.7	פקידים
							סוכנים ועובדי
3.6	10.2	11.0	12.6	14.6	6.6	7.2	מכירות ושירותים
							עובדים מקצועיים
							בתעשייה, בניה
0.1	17.7	15.5	12.8	15.6	12.0	12.8	וחקלאות
							עובדים בלתי
4.9	9.4	10.5	13.9	15.4	9.5	4.9	מקצועיים
9.7	46.1	50.0	49.8	59.7	33.7	31.1	סה"כ

(*) משרות פנויות- ממוצע יומי

מקור: סקר מעסיקים הרשות לתכנון כח אדם

לוח 3 – ציפיות לשינוי ברבעון הבא בכוח אדם ובפעילות העסקית לפי ענפי המשק, רבעון 3/04 באחוזים

ציפיות לשינוי בכח האדם			ציפיות לשינוי בפעילות העסקית			
צמצום	ללא שינוי	גידול	צמצום	ללא שינוי	גידול	
4.0	82.8	13.2	23.4	60.9	15.8	תעשייה
8.8	77.9	13.3	21.3	53.0	25.7	בנייה
1.8	88.1	10.2	16.6	81.2	2.2	שירותים עסקיים
2.7	94.4	2.9	8.6	69.0	22.4	מסחר
9.5	82.2	8.3	17.0	69.7	13.3	חקלאות
6.4	86.4	7.2	18.6	53.6	27.8	תחבורה ותקשורת
4.1	79.1	16.8	18.3	74.2	7.5	חינוך
7.7	91.5	0.8	3.8	68.8	27.5	שירותים קהילתיים
3.5	86.4	10.0	13.5	55.6	30.8	אירוח ואוכל
0.6	97.4	2.0	10.8	87.0	2.2	שירותים פיננסיים
0.9	97.4	1.7	12.7	84.3	3.0	בריאות
4.2	87.7	8.1	15.4	67.7	16.9	סה"כ

מקור: סקר מעסיקים הרשות לתכנון כח אדם

נספח 2 – על סקר המעסיקים

הדו"ח מתבסס על נתוני סקר המעסיקים של הרשות לתכנון כח אדם במשרד התמ"ת, הסקר מקיף את כל העסקים במגזר העסקי המעסיקים לפחות עובד שכיר אחד ואינו כולל את הענפים הבאים: מינהל ציבורי, שירותים קהילתיים ציבוריים, מערכת החינוך הקדם יסודית, היסודית והתיכונית ומערכת המרפאות הציבורית והממשלתית.

הסקר מתבסס על מדגם מקובץ המעסיקים של הביטוח הלאומי, ומקיף כ- 2,500 מעסיקים הנבדקים אחת לרבעון, בסה"כ 4 פעמים בשנה.

הסקר כולל כ- 80% מכלל המעסיקים שנכללו בקובץ המעסיקים של המוסד לביטוח לאומי (185 אלף), וכ- 75% מכלל השכירים המועסקים בעסקים הנכללים בקובץ. הענפים שאינם נכללים בסקר על פי סיווג הלמ"ס הם: 77-79, 90-93, 97, 801, 802, 806, 8510, 8511, 8514, 8515